

WOJEWODA PODLASKI
15-213 Białystok, ul. Mickiewicza 3

GK-II.7511.1.2024.KT

DECYZJA

Na podstawie art. 138 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572 t.j.), art 1 ust. 2 i 3 oraz art. 8m ustawy z dnia 29 czerwca 1963 r. o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 140 t.j.)

- po rozpatrzeniu odwołania Gminy Suchowola reprezentowanej przez radcę prawnego Monikę Miklaszewicz od decyzji Starosty Sokólskiego z dnia 9 kwietnia 2024 r. znak GKN-II.6622.4.2023.KC o nieustaleniu, że nieruchomość oznaczona jako działka ewidencyjna nr 1258 i 1262 położona w obrębie Suchowola – miasto stanowi mienie gromadzkie

o r z e k a s i ę:

- zaskarżoną decyzję organu I instancji utrzymać w mocy.

UZASADNIENIE

Zaskarżona decyzja zapadła w następującym stanie faktycznym.

Wnioskiem z dnia 20 kwietnia 2023 r. Gmina Suchowola wniosła o uznanie za mienie gromadzkie nieruchomości stanowiących działki nr 1258 o powierzchni 15,80 ha i nr 1262 o łącznej powierzchni 3,46 ha, położonych w obrębie Suchowola, gmina Suchowola, powiat sokólski, województwo podlaskie.

Postanowieniem z dnia 4 lipca 2023 r. znak GKN-II.6622.4.2023.KC Starosta Sokólski odmówił wszczęcia postępowania administracyjnego w sprawie uznania za mienie gromadzkie nieruchomości oznaczonej jako działka ewidencyjna Nr 1258 o powierzchni 15,80 ha oraz działka ewidencyjna Nr 1262 o powierzchni 3,46 ha położonej w obrębie Suchowola, jednostka ewidencyjna Suchowola – miasto.

Wojewoda Podlaski postanowieniem z dnia 29 sierpnia 2023 r. znak GK-II.7511.3.2023.IW uchylił powyższe postanowienie w całości i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia przez organ I instancji.

Wojewoda Podlaski uchylając postanowienie stwierdził, że na gruncie przedmiotowej sprawy zainicjowanej wnioskiem Gminy Suchowola organ odwoławczy ustalił, że Starosta Sokólski gromadził materiał dowodowy, badał akta postępowania sądowego wskazanego we wniosku, ustalał stan faktyczny poprzez kwerendę dokumentów znajdujących się w zasobie geodezyjnym i kartograficznym, jak również w Sądzie Rejonowym w Sokółce. Starosta w treści upoważnienia Nr 45/2023 znak OR-II.077.2.45.2023 wydanego w dniu 15 maja 2023 r. (karta nr 19 akt sprawy), korespondencji prowadzonej z Sądem Rejonowym w Sokółce (karty nr 20 i 22 akt sprawy) oraz zawiadomieniach o przyczynach przekroczenia terminu załatwienia sprawy i nowym terminie jej załatwienia na podstawie art. 36 § 1 Kpa (karty nr 29 i 52 akt sprawy) - wskazał, że jest prowadzone postępowanie administracyjne w sprawie o uznanie za mienie gromadzkie nieruchomości położonej w obrębie Suchowola (karty nr 20 i 22 akt sprawy). Nie może zatem budzić wątpliwości, iż organ

prowadził już postępowanie administracyjne, które normuje ustawa Kodeks postępowania administracyjnego (art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572 t.j.) – dalej „k.p.a.”) - co oznacza, że sprawa wymaga rozstrzygnięcia w drodze decyzji administracyjnej (art. 1 pkt 1 i art. 104 § 1 k.p.a.). Wszczęcie i prowadzenie przez organ administracji publicznej postępowania administracyjnego niweczy możliwość odmowy wszczęcia postępowania.

W wyniku ponownego rozpatrzenia sprawy powołaną na wstępie decyzją Starosta Sokólski orzekł o nieustaleniu, że nieruchomość oznaczona jako działka ewidencyjna nr 1258 i 1262 położona w obrębie Suchowola – miasto stanowi mienie gromadzkie.

Uzasadniając swoją decyzję starosta Sokólski wyjaśnił, że ze zgromadzonych materiałów dowodowych wynika, że przedmiotowe działki nie służyły zaspakajaniu potrzeb ogółu mieszkańców wsi Suchowola a jedynie służyły określonej grupie mieszkańców, co wynika z decyzji Powiatowej Rady Narodowej PBG-FZ-190/1/69 z dnia 6 sierpnia 1969 r., znajdującej się z aktach sądowych. W uzasadnieniu ww. wskazano, że w przeprowadzonym dochodzeniu ustalono, „że we wsi Suchowola zamieszkiwało do 1939 roku 115 bezrolnych mieszkańców narodowości żydowskiej uprawnionych do korzystania ze wspólnoty gruntowej oraz 88 bezrolnych mieszkańców narodowości polskiej. W związku z wojną rozpoczętą 1 września 1939 roku osoby narodowości Żydowskiej utraciły posiadanie /korzystanie/ ze wspólnoty pastwiskowej, wobec czego udział ich wynoszący 115/203 części przechodzi na własność Skarbu Państwa” (kopia decyzji w aktach sprawy).

Zdaniem organu I instancji zeznania świadków również nie potwierdzają, że nieruchomość oznaczona obecnie jako działki Nr 1258 i 1262 położone w obrębie Suchowola, jednostka ewidencyjna Suchowola – miasto wchodziła w skład mienia dawnych gromad. Z zeznań wynika, jedynie że służyła jako pastwisko określonej grupie mieszkańców Suchowoli. Nie został również odnaleziony tytuł nabycia przedmiotowej nieruchomości przez gromadę, ani żadne inne dokumenty archiwalne potwierdzające kiedy i na jakiej podstawie powstała masa majątkowa obejmująca przedmiotową nieruchomość.

Pismem z dnia 7 maja 2024 r. odwołanie wniosła Gmina Suchowola reprezentowana przez radcę prawnego Monikę Miklaszewicz. Skarżąca zaskarżonej decyzji zarzuciła:

- I. naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy tj.
 - 1) art. 6, art. 7, art. 7a, art. 8, jak również art. 77 § 1 i art. 80 k.p.a., albowiem
 - a) organ sprzecznie z dyrektywą płynącą z art. 77 k.p.a. nie dokonał całościowej, wszechstronnej oceny okoliczności sprawy, w tym zwłaszcza jej indywidualnych uwarunkowań w kontekście założonego celu art. 8 w zw. z art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 29 czerwca 1963 r. o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych (Dz.U.2022 r., poz. 140), którego istotą było stworzenie mechanizmu normatywnego pozwalającego na uregulowanie stanu prawnego nieruchomości przy uwzględnieniu ograniczeń dowodowych wynikających z historycznych zaszczości, jakie występowały w toku kształtowania się instytucji ustrojowych samorządu terytorialnego;
 - b) decyzja została wydana z naruszeniem zasad swobodnej oceny dowodów i niedających się usunąć wątpliwości prawnych i faktycznych na korzyść strony, mianowicie:
 - organ przyjął ustalenia Sądu Rejonowego w Sokółce I Wydział Cywilny w postanowieniu z dnia 28 stycznia 1974 r., sygn. akt 811/Ns.I.80/73 w kwestii zaliczenia mienia jako współwłasności, jednocześnie nie zgłębiając powodów dla których sąd poczynił takie ustalenia;
 - ustalił, że mienie winno być uznane jako współwłasność, podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, w szczególności dokumenty, na jakie powołuje się organ

- nie mogą stanowić podstawy do przyjęcia takich założeń, bowiem wskazują, iż przedmiotowe nieruchomości powinny zostać uznane za mienie gromadzkie;
- organ nie wyjaśnił na czym polegała przeprowadzona analiza stanu prawnego nieruchomości, de facto opierając się wyłącznie o treść postanowienia Sądu Rejonowego w Sokółce I Wydział Cywilny z dnia 28 stycznia 1974 r., sygn. akt 811/Ns.I.80/73, które jako wydane po dniu 5 lipca 1963 r. nie może stanowić podstawy do ustalenia stanu prawnego nieruchomości w przedmiotowym postępowaniu;
 - organ uznał, iż brak dokumentów wskazujących na to, że przedmiotowe działki należały do dawnej Gromady Suchowola i były wspólnie użytkowane przez mieszkańców stanowi przesłankę negatywną dla uznania działek za mienie gromadzkie, podczas gdy brak dokumentacji poświadczającej stan prawny nieruchomości w okresie poprzedzającym datę 5 lipca 1963 r. nie uniemożliwia uznania tych nieruchomości za mienie gromadzkie;
 - organ uznał, iż mienie służyła tylko części społeczeństwa, co jest sprzeczne z zebrany w sprawie materiałem dowodowym, który wskazuje że z gruntów mogli korzystać wszyscy mieszkańcy, co przemawia za uznaniem mienia jako gromadzkie;
- c) organ pominął znaczenie i możliwość zastosowania zasad domniemania faktycznego, które przemawiają za ustaleniem, że przedmiotowa nieruchomość stanowiła mienie gromadzkie na czas wejścia w życie przepisów ustawy o reformie podziału administracyjnego wsi i powołaniu gromadzkich rad narodowych oraz pozostawała w powszechnym użytkowaniu i wykorzystywaniu mieszkańców wówczas jak i na dzień wejścia w życie ustawy z dnia 29 czerwca 1963 r. - pomimo, że ustalenie takie wynikało z niewątpliwie ustalonych innych faktów;
- 2) art. 7, w zw. z art. 77 S 1 oraz art. 80 k.p.a., poprzez błędną ocenę dowodów z przesłuchania świadków polegającą na:
- uznaniu a priori, że przedmiotowe działki nie służyły zaspokajaniu potrzeb ogółu mieszkańców wsi Suchowola, a jedynie służyły określonej grupie mieszkańców, podczas gdy z zeznań świadków wynika, iż przedmiotowe grunty służyły wszystkim, którzy byli zainteresowani ich użytkowaniem;
 - oparciu rozstrzygnięcia wyłącznie na wybiórczych fragmentach zeznań świadków pasujących do z góry przyjętej przez organ tezy, że przedmiotowe nieruchomości nie stanowiły mienia gromadzkiego;
 - pominięciu w całości zeznań świadka powołanego przez Gminę Suchowola i wskazaniu w uzasadnieniu decyzji, iż świadek ten zeznał jedynie, że nie mieszkał wówczas na terenie wsi Suchowola, podczas gdy zeznania świadka były znacznie szersze i przemawiały za uznaniem, iż przedmiotowe nieruchomości służyły wszystkim mieszkańcom;
 - nie wzięciu przez organ pod uwagę, że w perspektywie dystansu czasowego zeznania dotyczące zasłóści sprzed kilkudziesięciu lat z natury rzeczy mogą być obarczone pewną granicą nieścisłości - co nie tylko nie powinno umniejszać ich wartości, ale przeciwnie wzmacniać wiarygodność z uwagi za spontaniczny, niewymuszony i nieukierunkowany charakter.
- 3) art. 77 w zw. z art. 75 k.p.a., poprzez nie wyczerpanie przez organ wszystkich możliwych do przeprowadzenia dowodów, w szczególności dokumentów dotyczących przedmiotowych nieruchomości, w których znajdowały się informacje o tym, że podmiotem władającym była wspólnota gromadzka bądź też dokumentów stanowiących podstawy do ujawnienia w rejestrze gruntów wspólnoty gromadzkiej, jako podmiotu władającego przedmiotowymi

nieruchomościami, co skutkowało wydaniem przez organ przedwczesnej decyzji o nie ustaleniu, że nieruchomości te stanowią mienie gromadzkie.

- II. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 8 w zw. z art. 1 ust. 2 ww. ustawy z dnia 29 czerwca 1963 r. o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych poprzez niewłaściwe zastosowanie wynikające z przyjęcia, że brak jest podstaw do ustalenia, że objęta wnioskiem nieruchomości stanowią mienie gromadzkie.

Skarżąca wniosła o:

- 1) uchylenie zakwestionowanej decyzji w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Staroście Sokólskiemu;
- 2) zasądzenie na rzecz Gminy Suchowola kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Mając na uwadze odwołanie oraz całokształt materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie ustalono i zważono, co następuje.

Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 29 czerwca 1963 r. o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 140 t.j.) – dalej jako „ustawa”, starosta wydaje decyzję o ustaleniu, które spośród nieruchomości, o których mowa w art. 1 ust. 2 i 3, stanowią mienie gromadzkie.

Natomiast jak stanowi art. 1 ust. 2 ustawy oprócz wspólnot gruntowych (ust. 1) podlegają zagospodarowaniu w trybie i na zasadach określonych w niniejszej ustawie także nieruchomości rolne, leśne i obszary wodne, stanowiące mienie gromadzkie w rozumieniu przepisów o zarządzie takim mieniem, jeżeli przed dniem wejścia w życie tej ustawy były faktycznie użytkowane wspólnie przez mieszkańców wsi.

Natomiast w art. 1 ust. 3 ustawy, przepis ust. 2 nie dotyczy mienia gromadzkiego położonego na terenach miast i osiedli.

Zgodnie z § 1 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 listopada 1962 r. w sprawie zarządu mieniem gromadzkim oraz trybu jego zbywania (Dz.U. Nr 64, poz. 303 ze zm.) – dalej jako „rozporządzenie w sprawie zarządu mieniem gromadzkim”, przez mienie gromadzkie rozumieć należy mienie, które do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 25 września 1954 r. o reformie podziału administracyjnego wsi i powołaniu gromadzkich rad narodowych (Dz.U. Nr 43, poz. 191) stanowiło majątek dawnych gromad jako majątek gromadzki, dobro gromady oraz inne prawa majątkowe. Natomiast przez dawne gromady rozumieć należy gromady istniejące do dnia wejścia w życie ustawy, o której mowa w pkt 1 (§ 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie zarządu mieniem gromadzkim). Z kolei przez mienie gromadzkie w miastach rozumieć należy mienie gromadzkie, które w związku ze zmianami w podziale administracyjnym Państwa przeprowadzonymi po dniu wejścia w życie ustawy z dnia 20 marca 1950 r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej (Dz.U. Nr 14, poz. 130) znalazło się w obszarach miast i osiedli (§ 1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie zarządu mieniem gromadzkim).

Gromada stanowiła dawniej jednostkę podziału administracyjnego kraju. Pojęcie gromady regulowała ustawa z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego (Dz.U. Nr 35, poz. 294 ze zm.). Zgodnie z art. 15 ust. 1 powyższej ustawy, obszar gminy wiejskiej, jeżeli nie stanowi jednej miejscowości, dzieli się na gromady. Gromadę wiejską stanowi z reguły każda miejscowość (osiedle, wieś, sióło, kolonja, osada, miasteczko, zaścianek, folwark i t. p.); miejscowości te jednak mogą być łączone i mogą tworzyć wspólną gromadę. Każda nieruchomość w gminie wiejskiej należy do obszaru jednej z gromad (art. 15 ust. 2 cyt. ustawy). Co do zasady każda wieś była gromadą. Jak stanowił art. 15 ust 3 powyższej ustawy, gromada jest podmiotem majątku,

dobra gromadzkiego i innych praw majątkowych. Dawne gromady miały zatem osobowość prawną, inaczej niż dzisiejsze wsie, które nie są podmiotami praw i obowiązków.

Aby uznać nieruchomości za mienie gromadzkie muszą być spełnione następujące przesłanki:

- musi to być nieruchomości rolne, leśne lub obszar wodny,
- nieruchomości nie może być położona na terenie miast i osiedli,
- nieruchomości przed dniem wejścia w życie ustawy czyli 5 lipca 1963 r. były faktycznie użytkowane wspólnie przez mieszkańców wsi,
- stanowiło majątek gromady czyli nie mogło być majątkiem innego podmiotu,
- gromada istniała przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 25 września 1954 r. o reformie podziału administracyjnego wsi i powołaniu gromadzkich rad narodowych (Dz.U. Nr 43, poz. 191) czyli przed dniem 29 września 1954 r.

W niniejszej sprawie należy zatem ustalić czy przedmiotowe działki w określonym przedziale czasowym stanowiły grunty rolne, leśne lub obszar wodny położone na obszarze wsi (gromady) i były faktycznie użytkowane wspólnie przez mieszkańców wsi.

Skoro mienie gromadzkie stanowiło majątek gromady oznacza to, że musiało stanowić majątek całej gromady, było to bowiem dobro ogółu, jej wszystkich mieszkańców. Za mienie gromadzkie nie można uznać takiego mienia, które mogło być wykorzystywane tylko przez część danej społeczności, bowiem nie służyło zaspokajaniu ogółu mieszkańców tylko jej wybranym mieszkańcom. Majątek gromady był majątkiem całej społeczności danej wsi i mógł być wykorzystywany na cele użyteczności publicznej.

Ustalenie czy ponad 60 lat temu mieszkańcy wsi faktycznie korzystali z nieruchomości może narażać wiele problemów. W większości przypadków osoby które faktycznie korzystały z tych nieruchomości już nie żyją. W tym miejscu należy wskazać, że Starosta Sokólski przeprowadził obszernie postępowanie dowodowe odnajdując dokumenty archiwalne mogące pomóc w ustaleniu czy przedmiotowe działki można zaliczyć do mienia gromadzkiego jak i przeprowadził oględziny nieruchomości w czasie których przesłuchał sześciu świadków.

Według zeznań Jana Ryszarda Kotuka świadka wskazanego przez skarżącą, na dzień przed wejściem w życie ustawy o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych nie był mieszkańcem Suchowoli i nie zna zagospodarowania działek.

Kolejnym świadkiem wskazanym przez skarżącą był Jan Huryn, który zeznał, że z jego wiedzy sięgającej 1959 roku wynika, że na przedmiotowych działkach były wypasane krowy przez udziałowców, mieszkańców Suchowoli, nie wszyscy mieli prawo do wypasania, byli to bezrolni i małorolni mieszkańcy z prawami do wypasania, z jego wiedzy wynika, że grupa udziałowców już od 1930 r.

Stanisława Grodzik zeznała, że w roku 1963 miała 13 lat i dobrze pamięta kto korzystał z ww. działek. Według zeznań świadka z działek nie korzystali rolnicy tylko biedni ludzie, którzy nie mieli ziemi. Na działkach były wypasane krowy a z jej wiedzy wynika, że było to 60-70 osób.

Kazimierz Piekutowski zeznał, że w 1962 r. miał 9 lat i na działkach wypasane były krowy i w tamtych czasach z działek korzystało ok 80 osób.

Stanisława Grenda zeznała, że od urodzenia mieszka w Suchowoli i odkąd pamięta działki były wspólnotą wszystkich mieszkańców którzy wypasali na niej swoje bydło.

Barbara Bogusława Konopko zeznała, że na rok 1963 nie posiada wiedzy w jaki sposób były użytkowane przedmiotowe nieruchomości.

Trzech na sześciu świadków zeznało, że z nieruchomości nie korzystali wszyscy tylko część małorolnych mieszkańców, uprawnionych było w przedziale 60-80 osób. Jedna osoba zeznała, że z działek mogli korzystać wszyscy, a dwóch świadków nie wie jak był użytkowany grunt w 1963 r.

Decyzją Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Dąbrowie Białostockiej PBG-FZ-190/1/69 z dnia 6 sierpnia 1969 r., przejęto na rzecz Skarbu Państwa 115/203 części udziału przypadającego we wspólnocie gruntowej wsi Suchowola bezrolnym mieszkańcom narodowości żydowskiej. W uzasadnieniu ww. wskazano, że w przeprowadzonym dochodzeniu ustalono, „że we wsi Suchowola zamieszkiwało do 1939 roku 115 bezrolnych mieszkańców narodowości żydowskiej uprawnionych do korzystania ze wspólnoty gruntowej oraz 88 bezrolnych mieszkańców narodowości polskiej. W związku z wojną rozpoczętą 1 września 1939 roku osoby narodowości Żydowskiej utraciły posiadanie /korzystanie/ ze wspólnoty pastwiskowej, wobec czego udział ich wynoszący 115/203 części przechodzi na własność Skarbu Państwa” (t. I, k. 76 akt organu I instancji).

Należy zauważyć że treść decyzji jest zbieżna z zeznaniami kilku świadków, którzy zeznali, że z nieruchomości mogli korzystać tylko bezrolni i małorolni i było to ok 80 osób. Według decyzji było to 88 osób.

Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Dąbrowie Białostockiej w piśmie z dnia 25 marca 1972 r. (t. I, k. 74 akt organu I instancji) podniosło, że w świetle przepisów ustawy o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych oraz przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego ustalono, że tego obszaru nie należy zaliczać do wspólnoty gruntowej tylko traktować jako współwłasność.

Natomiast z pisma Wojewódzkiego Biura Geodezji i Urzędzeń Rolnych z dnia 13 maja 1969 r. znak WBG-R-40-4-2/69 (t. I, k. 72 akt organu I instancji) wynika, że Powiatowe Biuro Geodezji i Urzędzeń Rolnych w Dąbrowie Białostockiej przeprowadziło na gruncie dochodzenie w trakcie którego ustalono, że sporne grunty zostały wydzielone podczas dokonywanego scalenia gruntów m. Suchowoli w czasie przedwojennym w wyniku podziału wspólnoty gruntowej pomiędzy mieszczan rolników i mieszczan nierolników. Część wspólnoty przypadająca mieszczanom rolnikom została w trakcie scalenia podzielona, zaś mieszczanom nierolnikom (czy to pochodzenia żydowskiego czy też polskiego) pozostały obszar wydzielono na współwłasność, z którego korzystali oni dotychczas niepodzielnie.

Powyższe jest również zgodne z zeznaniami świadków. Z powyższego pisma wynika, że przedmiotowe działki wchodziły niegdyś w część wspólnoty gruntowej miasta Suchowola lecz po scaleniu zostały przyznane części mieszkańców miasta Suchowola a dokładnie osobom niebędących rolnikami. Należy zauważyć, że pismo to pochodzi z 1969 r. czyli zostało wytworzone w okresie, gdy jeszcze możliwe było ustalenie w jaki sposób i przez kogo faktycznie była użytkowana nieruchomość.

Również sama skarżąca we wniosku z dnia 20 kwietnia 2023 r. (t. I, k. 12 akt organu I instancji) przyznała, że grunt objęty wnioskiem został wydzielony podczas dokonywanego scalenia gruntów m. Suchowoli w czasie przed II Wojną Światową w wyniku podziału gruntów pomiędzy mieszczan rolników i mieszczan nie będących rolnikami. Część wspólnoty przypadająca mieszczanom rolnikom została w trakcie scalenia podzielona, w pozostałym zakresie (obejmującym powierzchnię wskazaną w przedmiotowym wniosku), grunt został pozostawiony do wspólnego użytkowania, z którego każdy mieszkaniec Suchowoli nie będący rolnikiem mógł korzystać wedle uznania i bez szkody dla użytkowania przez pozostałych uprawnionych.

Dlatego zdziwienie budzi fakt, że pomimo swojego wcześniejszego stanowiska skarżąca w odwołaniu zarzuciła Staroście Sokólskiemu naruszenie zasady swobodnej oceny polegające na uznaniu przez organ I instancji, iż mienie służyło tylko części społeczeństwa, co według skarżącej jest sprzeczne z zebrany w sprawie materiałem dowodowym, który wskazuje że z gruntów mogli korzystać wszyscy mieszkańcy, co przemawia za uznaniem mienia jako gromadzkie.

Zebrany materiał dowodowy jednoznacznie dowodzi, że przedmiotowa nieruchomość nie była wykorzystywana przez wszystkich mieszkańców wsi tylko i wyłącznie przez wybranych mieszkańców którzy nie byli rolnikami, których według listy było 88 osób.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 stycznia 1961 r. sygn. akt 1 CR 1139/61 stwierdził, że grunty przeznaczone w toku postępowania scaleniowego na cele użyteczności publicznej nie stanowią przedmiotu wspólnoty gruntowej, lecz stały się mieniem gromadzkim w rozumieniu art. 15 ust. 3 ustawy z dnia 23.III.1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego (Dz.U. Nr 35, poz. 294 ze zm.), a obecnie art. 79 ust. 2 ustawy z dnia 25.I.1958 r. o radach narodowych (Dz.U. Nr 5, poz. 16) tudzież przepisów rozporządzenia z dnia 24.VI.1958 r. w sprawie zarządu mieniem gromadzkim oraz trybu jego zbywania (Dz.U. Nr 42, poz. 201). Przedmiotowe grunty w postępowaniu scaleniowym nie zostały przeznaczone na cele użyteczności publicznej lecz zostały przyznane wyłącznie części mieszkańców miasta Suchowola.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy nie potwierdza, że nieruchomość była wykorzystywana na cele użyteczności publicznej przez ogół mieszkańców wsi, a wręcz przeciwnie, dowody zgromadzone w sprawie jednoznacznie dowodzą, że przedmiotowa nieruchomość była własnością części mieszkańców Suchowoli.

Ponadto należy zauważyć, że postanowieniem Sądu Rejonowego w Sokółce z dnia 28 stycznia 1974 r. sygn. akt 811/Ns.I. 90/73 zniesiono współwłasność nieruchomości położonej Suchowoli, powiat Dąbrowa Białostocka, oznaczonej w rejestrze pomiarowo-klasyfikacyjnym tej wsi numerami działek: 91/1, 91/2, 91/3, 91/4 z mapy nr 1, numerami: 161/2, 161/3 z mapy nr. 2 oraz z działki numer 437, 411/1 i 411/2 z mapy numer 5 o łącznym obszarze 46,83 ha, której współwłaścicielami są Skarb Państwa w 115/203 części oraz wspólnota gromadzka wsi Suchowola w 88/203 części, w ten sposób, że nieruchomość tę przedstawioną na planie sporządzonym w dniu 29 grudnia 1973 r. przez biegłego inż. E. Zarzeckiego podzielić na dwie części i przyznać:

- a) Skarbowi Państwa: działkę nr. 91/7 o pow. 25,58 ha działkę nr. 161/2 o pow. 0,58 ha działkę nr. 161/3 o pow. 0,44 ha działkę nr. 437 o pow. 5 ha działkę nr. 411/1 o pow. 0,17 ha działkę nr. 411/2 o pow. 1,26 ha to jest razem grunt o powierzchni 28,18 ha wartość 92 765 zł;
- b) mieszkańcom wsi Suchowola: działkę nr. 91/5 o pow. 3,48 ha działkę nr. 91/6 o pow. 15,17 ha to jest ogółem 18,65 ha gruntu wartości 71 000 zł.

Dawne działki nr 91/5 i 91/6 obecnie mają numer 1258 i 1262 (t. II, k.114 akt organu I instancji).

Powyższy wyrok stanowi dokument własności, przydzielający własność działek 88 osobom wykazanim w wykazie. Skoro nieruchomość ma uregulowany stan prawny nie jest możliwe uznanie tej nieruchomości za mienie gromadzkie.

Skarżąca zarzuciła, że organ w sposób istotny naruszył przepisy postępowania tj. art. 6, art. 7, art. 7a, art. 8, jak również art. 77 § 1 i art. 80 k.p.a. opierając swoje rozstrzygnięcie na dokumentach z postępowań przed Sądem Rejonowym w Sokółce w sprawach o sygn. akt Ns.I.80/73 oraz sygn. akt Ns.I.52/72, a dotyczących stanu prawnego nieruchomości objętych wnioskiem. Przede wszystkim, postępowania te toczyły się kolejno w roku 1972 i 1973, zatem już po wejściu w życie ustawy o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych. W konsekwencji powyższego dokumenty wydane w toku ww. postępowań m.in. postanowienie o zniesieniu współwłasności nie mogą stanowić podstawy do ustalenia stanu prawnego nieruchomości, który to ma być ustalony na okres przed dniem wejścia w życie ustawy o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych tj. przed dniem 5 lipca 1963 r. Odnosząc się do powyższego zarzutu należy przyznać, że faktycznie postanowienia o zniesieniu współwłasności zostały wydane po 5 lipca 1963 r. a samo postanowienie ma charakter konstytutywny a nie

deklaratoryjny, niemniej jednak Sąd w powyższej sprawie badał stan faktyczny i prawny nieruchomości sięgając okresu przedwojennego i powojennego, zaś samo postanowienie reagujące stan prawny przedmiotowych działek jest prawomocne.

Z drugiej strony skarżąca podniosła, że równocześnie organ pomija wzmianki o dokumentach istotnych dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, a ujawnionych w toku ww. postępowań m.in. odpowiedzi Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Dąbrowie Białostockiej z dnia 25 marca 1972 r., znak PGB.PFZ.4600/2/72, z której wynika, że w ewidencji gruntów dotyczących przedmiotowych nieruchomości widnieje zapis „wspólnota gromadzka wsi Suchowola”, jako podmiotu władającego gruntem. Odnosząc się do powyższego stanowiska skarżącej należy stwierdzić, że dokument z dnia 25 marca 1972 r. także został wytworzony po 5 lipca 1963 r. a przecież zgodnie ze stanowiskiem skarżącej takie dokumenty nie powinny stanowić dowodu w niniejszym postępowaniu. Po wtóre fakt zapisania w ewidencji gruntów wspólnoty gromadzkiej wsi Suchowola, jako podmiotu władającego gruntem nie stanowi jeszcze podstawy do uznania tego gruntu za mienie gromadzkie. Po pierwsze ewidencja ma charakter rejestrowy i rejestruje informacje wynikające z innych dokumentów a po drugie nie istnieje prawnie uregulowany podmiot, który by się nazywał „wspólnota gromadzka” przepisy prawa regulują bowiem istnienie „mienia gromadzkiego” albo „wspólnoty gruntowej” nie istnieje natomiast twór który miałby się nazywać „wspólnotą gromadzką”.

Kończąc należy zwrócić uwagę na jeszcze jeden aspekt, który umknął uwadze organu I instancji, a który również ma istotne znaczenie w sprawie. Na podstawie § 8 ust. 4 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 8 listopada 1950 r. w sprawie nadania ustroju miejskiego niektórym gminom w województwach: katowickim i warszawskim, gromadzie Hajnówka w województwie białostockim oraz zniesienia i zmiany granic niektórych miast i gmin w województwach katowickim i białostockim (Dz.U. Nr 51, poz. 472) zniesiono miasto Suchowola i z jego obszaru utworzono gromadę Suchowola. Rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 stycznia 1951 r., a co do § 8 z dniem ogłoszenia czyli 21 listopada 1950 r. Wprawdzie Suchowola 28 września 1954 r. nie była już miastem ale gromadą niemniej jednak w chwili nadania przedmiotowej nieruchomości części mieszkańców Suchowoli była ona miastem. Skoro mienie gromadzkie rozumieć to mienie, które stanowiło majątek dawnych gromad jako majątek gromadzki, dobro gromady oraz inne prawa majątkowe, to nie można uznać za majątek gromady mienia, które zostało przyznane pewnej grupie osób co do nieruchomości, która nie była położona na obszarze gromady, lecz na obszarze miasta. Taka nieruchomość nie może stanowić mienia gromadzkiego. Przedmiotowe działki na etapie swojego powstania nie miały prawa stanowić mienia gromadzkiego, było to bowiem prawnie niemożliwe.

Mając na uwadze powyższe okoliczności faktyczne i prawne orzeczono jak w sentencji.

Decyzja niniejsza jest ostateczna.

POUCZENIE

1. Stronom przysługuje prawo wniesienia skargi na decyzję do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Białymstoku za pośrednictwem Wojewody Podlaskiego, Białystok, ul. Mickiewicza 3, w terminie 30 dni od dnia jej doręczenia. Skargę można wnieść pod zarzutem naruszenia prawa. Doręczenie następuje poprzez ogłoszenie w sposób zwyczajowo przyjęty w miejscowości Krukówka, wywieszenie w Urzędzie Gminy Mały Płock oraz Starostwa Powiatowego w Kolnie na okres 14 dni. Po upływie tego okresu pismo uważa się za doręczone.
2. Od skargi na decyzję należy uiścić wpis stały wynoszący 200 zł.
3. Na wniosek strony złożony przed wszczęciem postępowania lub w toku postępowania stronie może być przyznane prawo pomocy. Wniosek ten wolny jest od opłat sądowych.

4. Prawo pomocy obejmuje zwolnienie od kosztów sądowych oraz ustanowienie adwokata, radcy prawnego, doradcy podatkowego lub rzecznika patentowego.
5. Prawo pomocy może być przyznane w zakresie całkowitym lub częściowym.
6. Prawo pomocy w zakresie całkowitym obejmuje zwolnienie od kosztów sądowych oraz ustanowienie adwokata, radcy prawnego, doradcy podatkowego lub rzecznika patentowego.
7. Prawo pomocy w zakresie częściowym obejmuje zwolnienie tylko od opłat sądowych w całości lub w części albo tylko od wydatków albo od opłat sądowych i wydatków lub obejmuje tylko ustanowienie adwokata, radcy prawnego, doradcy podatkowego lub rzecznika patentowego.
8. Częściowe zwolnienie od opłat lub wydatków może polegać na zwolnieniu od poniesienia ułamkowej ich części albo określonej ich kwoty pieniężnej.

Z up. WOJEWODY PODLASKIEGO

Mirosława Wojciuk
Podlaski Wojewódzki Inspektor Nadzoru
Geodezyjnego i Kartograficznego
/dokument podpisany elektronicznie/

Otrzymują:

1. Gmina Suchowola reprezentowana przez radcę prawnego Monikę Miklaszewicz
2. Burmistrz Suchowoli celem wywieszenia na tablicy ogłoszeń oraz publikacji na stronie BIP gminy
3. Starosta Sokólski celem wywieszenia na tablicy ogłoszeń oraz publikacji na stronie BIP powiatu
4. Starosta Sokólski – wraz z aktami sprawy